

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

معاونت آموزشی

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

معاونت درمان

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

معاونت بهداشت

بسمه تعالی

تفاهم نامه همکاری در زمینه تأسیس، تجهیز و راه اندازی درمانگاه های تخصصی دیابت

ماده ۱- مقدمه

در راستای برنامه ریزی برای ارتقاء سلامت جامعه و انجام تعهدات ملی و بین المللی برای کنترل بیماری های غیرواگیر تا سال ۲۰۲۵ و کاهش ۲۵ درصد از مرگ های زودهنگام به علت بیماری های غیرواگیر در جمعیت کشور و ایجاد بستر لازم جهت دستیابی به اهداف «سند ملی پیشگیری و کنترل بیماری های غیرواگیر و عوامل خطر مرتبط» و «چارچوب ملی ارائه خدمت در بیماری دیابت» در حوزه دیابت در دانشگاه های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی کشور، این تفاهم نامه میان معاونت درمان، معاونت بهداشت و معاونت آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی منعقد می گردد.

ماده ۲- اهداف تفاهم نامه

در «چارچوب ملی ارائه خدمت در بیماری دیابت»، اهداف ذیل برای پیشگیری و کنترل بیماری دیابت قید شده که از طریق راه اندازی درمانگاه های تخصصی دیابت دنبال می گردد. این اهداف به اجمال:

۱- ثابت نگه داشتن شیوع بیماری دیابت و کاهش عوامل خطر ساز آن، افزایش پوشش درمان، بهبود کیفیت درمان

۲- افزایش شرکت بیماران دیابتی در معاینات ادواری سالانه

۳- افزایش ثبت بیماران شناسایی شده دیابتی در نظام ثبت

۴- تحت پوشش قرار گرفتن تجهیزات و وسایل مصرفی مورد نیاز بیماران دیابتی.

ماده ۳- مفاد تفاهم نامه

موارد ذیل به عنوان مفاد تفاهم نامه مورد توافق طرفین قرار گرفته است.

الف) این درمانگاه ها میتوانند به دو شکل زیر طراحی و استقرار یابند:

۱- کلینیک های ویژه مستقر در بیمارستان های آموزشی که امکان ارائه خدمات به شکل چند رشته ای که عوارض بیماری را نیز پوشش دهد؛ داشته باشد شامل معاینات ادواری، پوشش عوارض ماکروواسکولار و میکروواسکولار

۲- کلینیک های تخصصی مستقل در صورت فراهم بودن تجهیزات، نیروی انسانی آموزش دیده و تخصص های مرتبط برای کنترل بیماری و پوشش عوارض آن براساس استانداردهای مراکز درمانی تخصصی

ب) پیش بینی ساختار درمانگاه‌های فوق جهت ارائه حداقل خدمات مورد نیاز بیماران دیابتی باید مشتمل بر بخش‌های زیر باشد.

۱. ثبت اطلاعات

ثبت اطلاعات مربوط به شرح حال بیماری فعلی (دیابت) و سوابق هرگونه بیماری قبلی، آزمایشات، جدول قند خون، ارجاعات بیمار (چشم، قلب، کلیه و ...) که در راهنماهای بالینی دیابت برای پزشکان همه این موارد دیده شده است را در سامانه الکترونیک طراحی شده برای ثبت اطلاعات بیماران دیابتی (سیستم مداربو). باتوجه به نقش معاونت درمان در سیاست گذاری و نظارت بر خدمات درمانی، دسترسی کامل به اطلاعات ثبت شده بیماران دیابتی در سامانه الکترونیک برای معاونت درمان ایجاد گردد.

۲. پزشک عمومی دوره دیده دیابت یا متخصص داخلی

ویزیت بیماران دیابتی توسط پزشک عمومی که دوره جامع آموزش تئوری و عملی دیابت را گذرانده، اخذ شرح حال، معاینه بیمار، ثبت در سیستم الکترونیک و ارائه طرح درمانی و نکات مورد توجه و مهم در درمان بیمار همراه با ثبت در سیستم الکترونیک

۳. مشاوره با پزشک فوق تخصص غدد در صورت نیاز، جهت طرح درمان یا تغییر آن

۴. تجهیز و استقرار کلینیک زخم پای دیابتی

غریبالگری، پیشگیری، کنترل و درمان زخم پا در بیماران دیابتی توسط تیم آموزش دیده شامل پرستار، پزشک عمومی، پزشک فوق تخصص غدد و متابولیسم و متخصص جراحی عروق و تجهیز اتاق عمل سرپایی جهت دبریدمان زخم شامل:

۱- اتاق عمل سرپایی با حداقل متر از ۱۰ متر مربع شامل: یک تخت معاینه و دو تخت سه شکن

۲- واحد CSR شامل دستگاه سیلر (دوخت)، اتوکلاو (کلاس B)، ترالی پگ پانسمان، سینک شستشو

۳- اتاق پزشک با تجهیزات لازم (نگاتوسکوپ و ...)

۴- اتاق ABI جهت بررسی وضعیت عروقی بیماران مبتلا به زخم پای دیابتی

۵- در صورت امکان تجهیز واحد مراقبت زخم با امکانات تشخیصی و درمانی نظیر اسکن پا، offloading، ارتوپدی فنی و پانسمان‌ها، تجهیزات و درمان‌های نوین زخم

۵. تجهیز و استقرار واحد آموزش

آموزش مراقبت از خود جهت آشنایی با بیماری و کنترل آن و همچنین زندگی با دیابت در واحد آموزش فردی و گروهی جهت یادگیری مهارت‌ها و فنون کنار آمدن هر چه بهتر با بیماری و خودمراقبتی دیابت، حل مسائل پیش رو و افزایش اعتماد به نفس بیماران.

۶. تجهیز و استقرار واحد تغذیه

بررسی عادات غذایی و دریافت برنامه غذایی برای بیماران مبتلا به دیابت در مراجعه اول به منظور بهبود وضعیت تغذیه بیمار توسط کارشناس تغذیه با رویکرد کاهش سطح HbA_{1c} و اصلاح روند بهبود بیماری و نتیجه درمان. این واحد به عنوان یک واحد مکمل درمانی به بیماران، اهمیت تغذیه را در کنترل دیابت یادآوری و

نحوه صحیح مصرف غذا را آموزش می‌دهد و بیماران رژیم غذایی مناسب دریافت می‌کنند. بیماران پس از ۴ الی ۶ هفته بعد مجدداً ویزیت می‌شوند و سپس ویزیت‌های ۲ و ۶ ماهه و یکساله دارند. واحد مشاوره تغذیه گروه‌های زیر را در برمی‌گیرد:

- ❖ واحد عمومی تغذیه
- ❖ واحد تغذیه کودکان و نوجوانان
- ❖ واحد تغذیه برای بیمارانی که عوارض مزمن پیدا کرده‌اند.

۷. تجهیز و استقرار آزمایشگاه

شامل آزمایشگاه بیوشیمی، هماتولوژی، میکروبیولوژی، هورمونی، سرولوژی، ایمونولوژی و پارازیتولوژی جهت پوشش تمام نیازهای بیماران دیابتی

۸. تجهیز و استقرار اتاق احیا (CPR)

۹. ارجاع به واحدهای تخصصی

تکمیل کادر تخصصی درمانگاه دیابت در حد امکان با گروه‌های درمانی ذیل جهت پیشگیری، کنترل و درمان عوارض حاد و مزمن دیابت:

- ❖ متخصص قلب و عروق
- ❖ متخصص نفرولوژی (داخلی کلیه)
- ❖ متخصص نورولوژی (داخلی مغز و اعصاب)
- ❖ متخصص جراحی عروق
- ❖ متخصص روانپزشکی و روانشناسی
- ❖ متخصص ژنتیک
- ❖ متخصص چشم (شبکیه)
- ❖ فوق تخصص غدد و متابولیسم کودکان
- ❖ متخصص ارولوژی

ماده ۴- فرآیند اجرا

کمیته‌ای متشکل از نمایندگان معاونت آموزشی، معاونت بهداشت و معاونت درمان وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مسئولیت پشتیبانی و نظارت بر اجرای مفاد این تفاهم نامه را بر عهده خواهند داشت. مصوبات این کمیته پس از تأیید امضاء کنندگان تفاهم نامه لازم‌الاجرا خواهد بود. این تفاهم نامه در ۴ ماده و ۹ بند و در تاریخ و در ۲ نسخه به امضاء رسید و امید است نقش مؤثری در مدیریت بیماری دیابت در کشور ایفا نماید.

دکتر باقر لاریجانی
معاون آموزشی و

نائب رئیس کمیته ملی کنترل و پیشگیری از بیماری غیر واگیر

دکتر قاسم جان بابایی
معاون درمان

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

دکتر علیرضا ریشی
معاون بهداشت

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی